ECONOMISCHE KRONIEK.

CENTRAAL BUREAU VOOR SOCIALE ADVIEZEN. — MUNTWEZEN. — HONGAARSCH
KARTELWETGEVING. — FRANSCH-ITALIAANSCH ARBEIDSCONVENTIE. —
ONGEVALLENVERZEKERING IN DEN LANDBOUW.

Centraal Bureau voor Sociale Adviezen. Aan het vijfde jaarverslag dezer nuttige instelling ontleenen wij, dat in het verloop van een vereenigingsjaar 75 aanvragen om advies inkwamen, ongerekend de talrijke malen waarin het Bureau over zaken van geringer omvang werd geraadpleegd, als de wijze van aanvraag der koninklijke goedkeuring van statuten, uitlegging van statuten of fabrieksreglementen enz.

De veelzijdigheid van de werkzaamheid van het Bureau kan blijken uit het volgend overzicht.

Van de 75 aanvragen kwamen: 3 van gemeentebesturen, 2 van buitenlandsche regeeringen, 5 van werkgevers, 12 van particulieren, 40 van werkliedenvereenigingen, 13 van andere vereenigingen.

Hiervan betroffen: 13 vakvereenigingen, 9 ziekenfondsen, 3 pensioenfondsen of -reglementen, 7 bouwvereenigingen, 11 productieve coöperaties, 2 coöperatieve inkoopvereenigingen, 2 spaarkassen, 4 verzekering tegen werkloosheid, 2 arbeidscontracten, 2 het ontwerp-arbeidswet.

Bij de vakvereenigingen gold het of het opmaken of nazien van statuten en reglementen, of het behulpzaam zijn bij de aanvragen om koninklijke goedkeuring of uitleg van statuten.

De coöperatieve vereenigingen en spaarkassen vroegen statuten. Dit gold in hoofdzaak ook voor de zieken- en pensioenfondsen. Soms werd daarbij ook inlichting gevraagd over de mogelijkheid van invoering van zulk een fonds bij een vereeniging met het oog op een bestaande contributie of over de mogelijkheid van verhooging der uitkeering. De bouwvereenigingen vroegen statuten, bouwplannen en den weg waarlangs gemeentesubsidie

moet worden aangevraagd. In zake verzekering tegen werkloosheid werd tweemaal een ontwerp voor een vereeniging opgesteld, eenmaal een bestaand reglement van een vakvereeniging nagezien, eenmaal inlichting verstrekt aan een vakbond over de mogelijkheid der invoering van zulk een verzekering. Tweemaal werd een model arbeidscontract gevraagd; eenmaal het redigeeren van een adres in zake het ontwerp-arbeidswet.

Overigens werden statuten ontworpen voor een vereeniging tot stichting van een volksgebouw, voor een vereeniging tot werkverschaffing, voor een Boerenbond, voor een vereeniging tot verstrekking van voedsel en schoeisel aan schoolkinderen, voor een vereeniging tot het verstrekken van een toevlucht aan onbehuisten, voor een vereeniging voor een bemiddelingsbureau voor dienstboden, voor een boerenleenbank. Over het bestaan van bijbedrijven in den landbouw werd inlichting gevraagd, over de werking van arbeidsbeurzen, over het bestaan van wettelijke bepalingen op het leerlingcontract hier te lande, over de inrichting van een premiestelsel voor winkelbedienden, over werkverschaffing door landontginning, over levensverzekering, over het stellen van borgtocht door beambten eener maatschappij. Een werkliedenreglement werd voor een gemeente ontworpen; over de vraag of coöperatieve zuivelfabrieken onder de bepalingen der wet op de bedrijfsbelasting vallen, werd advies gegeven.

Voor adviezen in 1903/1904 uitgebracht werd ruim f 300.— berekend.

In den loop des jaars verscheen een vervolg op het bekende rapport over bestekbepalingen in zake loon en werktijd voor enkele jaren in het licht gegeven.

Gelijk men weet is de neutraliteit van het bureau bij het uitbrengen van adviezen volkomen gewaarborgd. In algemeenen zin reeds door het zitting hebben van aanhangers der meest uiteenlopende politieke richtingen in het bestuur. Bovendien wordt elk advies voor de verzending nog ter beoordeeling gezonden aan commissien van deskundigen, waarvan er een aantal bestaan, verdeeld naar de onderwerpen die in den regel in behandeling komen, in welke commissiën almede aan de verschillende richtingen op politiek en sociaal gebied plaatsen zijn toegekend. Waar ondanks den geldelijken steun van het rijk en van een 9tal gemeenten de finantiën der vereeniging nog verre

van schitterend zijn — de begrooting voor 1904/1905 kon slechts met groote moeite sluitend worden gemaakt — is het ontmoedigend te vernemen dat het ledental van 604 op 559 terugging. Wij bevelen het Bureau met overtuiging in de belangstelling onzer lezers aan. Het moet zoover komen, dat een dergelijke instelling, die haar nut in de verstreken 5 jaren waarlijk voldoende bewezen heeft, zonder overheidssubsidie, uit eigen middelen kan blijven bestaan.

Muntwezen. Omtrent de mate waarin in Britsch-Indië valsche zilveren munt wordt aangetroffen, een zaak ook voor ons land en zijne koloniën van groot gewicht, met het oog op onzen nog altoos zeer grooten zilvervoorraad, ontleende de N. R. Ct. dezer dagen onderstaande gegevens aan het Rapport van den Head Commissioner of Paper Currency te Calcutta. Geregeld wordt de ingekomen specie aan de verschillende rijkshavens en sedert enkele jaren ook aan de spoorwegkantoren onderzocht. Aan rupees en onderdeelen zijn daar aangehouden in de laatste 10 jaren:

1894 . . .	11,134	waarvan	rupees	10,112
1895 . . .	11,681	"	"	10,759
1896 . . .	12,501	"	"	11,431
1897 . . .	16,739	"	"	15,343
1898 . . .	28,958	"	"	23,966
1899 . . .	30,871	"	"	27,240
1900 . . .	35,768	"	"	30,199
1901 . . .	49,620	"	"	43,193
1902 . . .	62,364	"	"	55,744
1903 . . .	58,917	"	"	52,736

De geregelde vermeerdering, voor een deel toe te schrijven aan zolgvuldiger uitzoeken, is niet bemoedigend. De snellere aanwas sedert 1901 wordt door de medewerking der spoorwegmaatschappijen veroorzaakt.

Ook met het oog op het niet bevredigende in de medegedeelde resultaten, is men in 1902 overgegaan tot een uitvoerig experiment, ten einde te onderzoeken welk deel der circulatie uit valsche munten bestaat. Daartoe wordt jaarlijks aan de 5 voornaamste Currency offices een zeker deel van de inkomende specie achtergehouden, dit geschild en voor nadere verificatie nog naar de beide munten (Calcutta en Bombay) opgezonden. Van 2 jaar

zijn de uitkomsten voorhanden; de proef wordt voortgezet, en zal daarbij of afdoende wijze mogelijk maken de zaak zelve te kunnen overzien. De aantallen munten aan elk der kantoren afgezonderd voor dit doel, wisselen af van ruim 100,000 tot ruim 1 miljoen stukken. Er werden aangetroffen aan valsche stukken per 100,000 circuleerende munten:

	1902	1903
Calcutta	16.59	18.10
Allahabad.	15.15	11.70
Lahore.	16.00	22.58
Bombay	14.87	14.20
Madras	26.32	39.16
Gemiddeld	16.24	17.84

Op een zoo uitgebreid, systematisch onderzoek kunnen wij voor ons land of voor Indië nog niet wijzen. Toch blijkt voortdurend, uit de mededeelingen ter zake in het muntverslag voorkomend, dat, al is er ook niets alarmeerends in den toestand, ook ten onzent de zoogenaamde „fause bonne monnaie” niet onbekend is. Ter aanvulling van wat wij daaromtrent in de Economist van 1902 op bladz. 602 mededeelden ontleenen wij aan de beide laatste muntverslagen in aansluiting van het bovenstaande nog het volgende. In 1902 werden van 1170 aan den muntmeester als verdacht uit Nederland toegezonden zilveren muntstukken 1070 valsch bevonden. Bovendien werden door de Nederlandsche Bank nog 1838 valsche zilveren muntstukken aangehouden. In 1903 bleken van 1118 door den muntmeester onderzochte zilvestukken 579 valsch, en hield de Ned. Bank 722 valsche munten aan. In beide jaren was de overgrootte meerderheid dezer stukken zilverhoudend.

Een toeneming is in deze cijfers ook bij vergelijking met vorige jaren gelukkig niet te constateeren en evenmin is dit het geval met de cijfers voor Ned. Indië door den muntmeester en het bestuur der Javasche Bank openbaar gemaakt. Bij de kassen der Javasche Bank werden nl. als valsch aangehouden in 1900/1 994 rijksdaalders en 256 guldens, in 1901/02 resp. 821 en 469, in 1902/3 resp. 806 en 448 (benevens 43 halve guldens) en in 1903/04 resp. 706 en 501 (benevens 136 halve guldens).

Hongaarsche kartelwetgeving. — Blijkens eene mededeeling in een der laatste nummers van de Sociale Praxis heeft de Hongaarsche regeering de wettelijke regeling van het kartelwezen ter hand genomen, ten einde aan den zonderlingen daar te lande bestaanden toestand, dat de kartelovereenkomst door de jurisprudentie nietig wordt verklaard, terwijl het scheidsrecht der beurs haar als bindend beschouwt, een einde te maken.

De hoofdtrekken der regeling zijn de volgende. De kartelovereenkomst, d. w. z. eene zoodanige waarbij partijen met betrekking tot de vrijwillige beperking van voortbrenging van den handel in nijverheidsproducten onderling bindende regelen vaststellen; is rechtsgeldig wanneer zij schriftelijk is aangegaan, en wordt ingeschreven in een voor het publiek toegankelijk register dat aan het handelsministerie wordt aangelegd. Omtrent de prijzen behoeft zoodanige overeenkomst geen regelen te bevatten. Het ministerie zorgt voor publiciteit der overeenkomsten. Voor de inschrijving en openbaarmaking mist het contract bindende kracht, zoowel tegenover derden als tusschen partijen. Een onderzoek en goedkeuring van den inhoud van het contract behoeft niet aan de openbaarmaking vooraf te gaan. Deze is slechts aan eischen van formeelen aard gebonden.

De regeering is echter bevoegd nietigverklaring te vorderen zoo vaak:

a. het kartelcontract bepalingen bevat waarbij partijen zich verbinden om van de normale sterk afwijkende prijzen toe te passen op een wijze, of den verkoop van goederen te weigeren op een wijze die de concurrentie van niet toegetreden personen kan onmogelijk maken. De vordering op dezen grond kan drie maanden na de inschrijving worden ingesteld;

b. de bij het kartel betrokkenen, ongeacht hetgeen in het kartelcontract overigens is bepaald, de prijzen, op een wijze die het publiek aan uitbuiting overlevert, opdrijven, tenzij buitengewone omstandigheden den prijsloop beïnvloeden; zoodanig opdrijven wordt geacht het geval te zijn wanneer de marge tusschen kost- en handelsprijs de normale handelswinsten in opvallend oneyenedige mate overtreft. Een vordering tot nietigverklaring op dezen grond kan te allen tijde worden ingesteld.

Afgescheiden van deze beide, alleen aan de overheid toe-

komende acties, geeft het ontwerp een vordering tot schadevergoeding aan den benadeelde wanneer:

a. het kartel in bijzondere gevallen, zonder daartoe in den prijs drukkende, bijzondere omstandigheden grond te hebben, den handelsprijs van zijn producten zóo laag stelt dat concurrentie van derden op normale voorwaarden daardoor kan worden onmogelijk gemaakt;

b. het kartel weigert zijn producten aan bepaalde personen te verkoopen, of slechts bereid is dit te doen tot belangrijker hogere prijzen dan anders gelden;

c. omgekeerd het kartel zijn voor het bedrijf benoodigde goederen weigert te koopen bij bepaalde personen, tenzij tegen prijzen aanmerkelijk lager dan de normale.

De actie tot schadevergoeding kan worden ingesteld tegen de leden van het kartelbestuur, of tegen de leden van het kartel die de daad pleegden of in het plegen er van berustten. Deze allen zijn hoofdelijk aansprakelijk. Niet nakoming van zekere voor de tot standkoming van het kartel voorgeschreven vormen, daaronder begrepen de inschrijving en openbaarmaking, kan tegen deze actie niet als exceptie worden aangevoerd.

Aan de rechtbanken worden ten behoeve van de rechtspraak in kartelgeschillen commissiën van deskundigen toegevoegd die gehouden zijn de haar door den rechter voorgelegde vragen te beantwoorden.

Fransch-Italiaansche arbeidsovereenkomst. De in onze Juli-kroniek uitvoerig medegedeelde arbeidsovereenkomst tusschen Frankrijk en Italië op 15 April 1904 te Rome gesloten is reeds zeer spoedig in werking getreden. Nadat een ratificatieontwerp der Italiaansche regeering den 4 Juni bij de Kamer was ahangig gemaakt, is dit reeds den 2 Juli naar den Senaat gezonden en door dezen den 6^{en} Juli aangenomen kunnen worden. De uitwisseling der ratificaties heeft daarop 21 September l.l. te Rome plaats gehad, waarna de president der Fransche republiek bij decreet, ter uitvoering van artikel 8 der wet van 16 Juli 1875, den 8 October 1904 genomen, het tractaat voor Frankrijk executoir verklaard heeft, tegelijkertijd met de aan het tractaat verbonden regeling betreffende de kosteloze overschrijving van saldi tusschen de rijkspostspaarbanken der beide

landen, op den voet zooals deze nl. tusschen Frankrijk en België en tusschen België en ons land reeds mogelijk is.

Ongevallenverzekering in den landbouw. Nu eerlang ten onzent een ontwerp zal worden ingediend tot toepassing van de ongevallenverzekering ook op den landbouw, verdienen de cijfers, welke het Reichsversicherungsamt te Berlijn onlangs met betrekking tot dit deel der ongevallenverzekering heeft openbaar gemaakt, zeer de aandacht. Men zal er uit zien dat de ongevallen ook in den landbouw veel talrijker zijn dan men in den regel geneigd is te veronderstellen.

De cijfers betreffen het jaar 1901 in vergelijking met het jaar 1891. Het aantal der verzekerde bedrijven bedroeg in deze beide jaren resp. 4.707.998 en 4.776.520, dat der bedrijven waarin ongevallen plaats hadden die tot het vaststellen eener rente leidden resp. 53309 en 18585. Ook in den landbouw is, gelijk reeds herhaaldelijk voor de nijverheid werd geconstateerd het aantal ongevallen veel grooter geworden, althans dat der ongevallen die bekend werden. De verhoudingscijfers der door ongeval getroffen bedrijven tot het totaal bedroegen toch resp. 1.13 en 0.39 en dat terwijl het aantal der verzekerde personen, even als dat der verzekerde bedrijven daalde, n.l. van 12.508.001 tot 11.426.140 of per bedrijf van 2.57 tot 2.38.

De cijfers der door ongevallen getroffen personen waren als volgt:

Getroffenen				
		in totaal	voor wie een rente	
		per 1000	werd vastgesteld	
		verzekerden	in totaal	per 1000
			verzekerden	
1889	21502	2.60	7013	0.85
1891	44964	3.59	19918	1.59
1896	94615	8.29	43883	3.85
1901	120704	10.56	56907	4.98

Onder de 56907 gekwetsten voor wie in 1901 een rente werd vastgesteld waren 40077 mannen en 16830 vrouwen. Massale ongelukken komen in den landbouw uitteraard weinig voor. De 56907 gekwetsten werden getroffen bij 56836 ongevallen.

Doodelijk was het ongeval voor 2477 mannen en 342 vrouwen. Van de niet doodelijk getroffen (waaronder 16488 vrouwen) had het ongeluk blijvende beroepsonbekwaamheid ten gevolge

welke, uitgedrukt in procenten van volledige onbekwaamheid, bedroeg: minder dan 25 percent bij 7887 getroffen en, van 25—50 percent bij 8926 getroffen en, 50—75 percent bij 5044 getroffen en, van 75—100 percent bij 1627 getroffen en volledige onbekwaamheid bij 2015 getroffen en.

Bij de natuurlijk veel talrijker gevallen van tijdelijke onbekwaamheid tot werken waren de overeenkomstige cijfers als volgt: 14744 beneden 25 percent, 9594 van 25—50 percent onbekwaam, 2976 van 50—75 percent, 599 van 75—100 percent en 674 geheel tot werken buiten staat.

Ten slotte laten wij hier volgen de verhoudingscijfers der in 1901 voorgekomen ongevallen in den landbouw tot de bevolking in den landbouw werkende, met onderscheiding naar den leeftijd en in vergelijking met de overeenkomstige cijfers voor de industrie, welke laatste echter op het jaar 1897 betrekking hebben.

leeftijden	Getroffenen voor wie een rente werd vastgesteld	
	per 1000 verpleegden van denzelfden leeftijd in den landbouw	in de nijverheid
beneden 16 jaren	2,5	2,4
16—18	2,2	3,2
18—20	2,1	3,6
20—30	2,6	5,4
30—40	4,5	9,2
40—50	6,7	12,3
50—60	8,4	13,8
60—70	10,3	14,2
70 of ouder	8,7	8,5

KRONIEKSCHRIJVER.